

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felelős szerkesztő:

SZÁTHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Előzetes szentesítés.

Debrecen, október 2.

Mostanában nagyon sokat szerepel a király előzetes szentesítési joga. Nemzetünkre üdvös, jövőnkét biztosító, alkotmányunkat megszilárdító javaslatokat dolgozott ki a kormány. Az országgyűlés kész megszavazni, a közvélemény egyenesen követeli. Mi akadályozza mégis ezeknek a javaslatoknak törvényekké emelését? Azt mondják: az előzetes szentesítés megtagadása. Vagyis a király előzetes vétója. A királyi tilalom.

Előzetes szentesítési jogot nem ismer a magyar alkotmány. Csak szentesítési jogot ismer, amely szerint az országgyűlés kinyilvánított akarata csak az államfő utólagosan kifejezett beleegyezésével válik törvénnyé. Az ugynevezett előzetes szentesítés azonban mást jelent. Azt jelenti, hogy a kormány semmiféle törvényjavaslatot nem terjeszthet az országgyűlés elé tárgyalás végett, az államfő előzetes hozzájárulása nélkül. Az alkotmány ilyen jogot nem ad az államfőnek. Az előzetes szentesítés tehát csak tény, de nem jog. Azonban tény. A kormány mindenegyes javaslat benyújtása előtt kénytelen Bécsbe utazni az engedélyért. Az előzetes szentesítésért. Ha nem kérne engedélyt: másnap már megkapná — állásától való felmentését.

Az egyes képviselőket megillető kezdeményezési jogot pedig, nem lehet gyakorolni, mert ezzel meg alulról buktatnák meg a kormányt.

Az előzetes szentesítés tehát teljesen megköti a kormány és a parlament cselekvési szabadságát.

E siralmas tény mellett nem lehet szó nélkül elhaladnunk. Az előzetes szentesítésnek fontossága — óriási. Romlott politikai rendszerünknek ez a csúcspontja. Ez az emeltyű, amelyen át alkotmányunkba jut az osztrák császári hatalom. Ez az eszköz, amellyel megakadályozzák a nemzet akaratának érvényesülését. A hagyományos elnyomó politikának kifolyása, következménye és fenntartója.

Természetes tehát, hogy nem késsnek az előzetes szentesítést megalapozni és megindokolni. Megteszik felségjognak. Hangzatos nevet adnak neki. Bölcsészeti, politikai hamis érvekkel védelmezik.

A német politikai írók, különösen Laband után azt vitatják, hogy a törvényhozó hatalom a szentesítési jogban áll. Az országgyűlés csak javasol, csak véleményez. Ebből következik, hogy az államfőt az előzetes szentesítés is megilleti, hiszen ő az egész törvényhozói hatalomnak kizárólagos birtokosa. — Azok az írók, akikben nincs elég szemérmelenség ezen alapra rá állani, más hamis érvet keresnek. Az államfői funkciót megteszik független államhatalomnak, mely a törvényhozás és végrehajtás összekapcsolására és irányzására van hivatva. Az államfő képviseli az állam öntudatát. A kezdeményezés az öntudat részeseleme. Tehát a törvény kezdeményezés az előzetes szankció alakjában az uralkodó feladata.

Ez alapján elhibázott, sületlen okoskodás mellett célszerűségi okokat is szoktak felhozni. A parlamentarizmusnak — mondják — nem jogszabályok, de erkölcsi erő az alapja. Főfeltétele az uralkodó és kormány közötti bizalom. Tehát a kormány mit sem tehet az uralkodó hozzájárulása nélkül.

Az előzetes szentesítését védelmező ezen állításokra tollamra tolul Rousseau egy mondanása a becsstelen írókról és politikusokról, akik „nem kimélnék semmi érvet, csak hogy megfosszák a népeket összes jogaktól s azokat a legnagyobb leleményességgel a királyokra ruházzák át.“

Mert az előzetes szentesítést nem lehet indokolni.

A törvényhozás jogának kizárólag a népet kell megilletnie. A Laband-féle felfogás rég letűnt sötét korszakok dicstelen emléke.

Nemcsak hogy nem az államfő a törvényhozás birtokosa, de igazi alkotmányosság mellett semmi része sem lehet a törvény megbízatásában.

Mert az államfői funkció nem különálló államhatalmi ág. Az államfő nemcsak, hogy az alkotmány fölött nem áll és nem csak, hogy egyik organuma az államnak, hanem szabad alkotmány mellett nem is lehet más: mint csupán a végrehajtó hatalomnak feje.

A király is csak az állam első, de „egyszerű tisztviselője“, amint ezt szintén Rousseau mondja.

Az előzetes szentesítési jog tehát homlokegyenest ellenkezik az alkotmányosság alaptételével. De legkevésbé védelmezhető parlamentaris kormányzat esetén.

A parlamentarizmus lényege az, hogy az államéletben a döntő hatalom a népképviselési alapon szervezett alsóház kezében van. Annál tökéletesebb egy állam alkotmánya, minél inkább tudja összes állami szerveit, tehát az államfőt is a parlament akarata, hatása alá helyezni.

Az előzetes szentesítés mellett pedig a kizárólagos hatalom a király kezében van.

Az előzetes szentesítést tehát lehetetlen bármilyen alapon védelmezni. Egyedüli alapja a nyers erő. Alapgondolata: parancsolok, nem mert jogom, de mert hatalmam van rá. Sic volo sic jubes.

Az előzetes szentesítés a királyi hatalom tultengése.

Milliók akarata megköti egy ember akarata. Nem csak megköti, de alkotmányos és parlamentaris alakban való kifejezését is meggátolja. Maga az utólagos szentesítési jog is az absolutizmus durva maradványa. Szabad államban az alkotmányosság és parlamentarizmus fentebbi sarkitételei szerint nem foglalkozhat helyet.

Norvégiában csak korlátolt vétó illeti a királyt, vagyis csak kétszer gyakorolhatja, ugyanazon törvényre vonatkozólag, harmadszor már nem s az alkotmány e tétele a legutóbbi trónválság alkalmával véres forradalom viharától mentette meg a norvég nemzetet.

Svájcban az elnöknek még ilyen korlátolt vétó joga sincs. A vétót népszavazás útján maguk a választók gyakorolhatják.

A parlamentarizmus minta államában: Angliában meg van ugyan papirosan a király szentesítési joga, de százados szokás hatalmánál fogva teljesen ki van zárva e jog gyakorlásának lehetősége. S a felsóháznak éppen most tervbevett megszorításával, a népképviselési alsóház akaratának többé semmi döntő korlátozása nem lesz.

A fejlődési irány a szentesítési jog megszüntetése felé halad. Mert belátják a népek, hogy e jog lehetőséget ad az uralkodóknak az absolutizmusra, mihelyt erre elég erejük és vakmerőségük van.

Míg azonban az utólagos szentesítés csak a lehetőséget adja meg az önkényuralomra, addig az előzetes szentesítés maga a meztelen absolutizmus.

Dr. Juhász Nagy Sándor.

Politikai hírek.

A kiegyezési tárgyalások. Hivatalosan jelentik: Derschatta osztrák vasuti miniszterrel délután Rössler lovag osztályfőnök, dr. Willner miniszteri tanácsos és dr. Mörth miniszteri titkár is Budapestre érkeztek.

A szövetkezetek segítsége. Fővárosi tudósítónk jelenti: A szövetkezetek ügyében kilátásba helyezett segítő akció, amelyet Wekerle miniszterelnök ígért meg, de amelyet a nagy bankok effektuálnak, megindult. Összeadtak pedig e célra a nagy pénzintézetek 5 000 000 koronát a visszlezés számításra eszközöské. A dolog intézésére öt tagból álló bizottságot alakítottak, amelyben a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Kereskedelmi Bank, a Leszámitolóbank és az Országos Központi Takarékpénztár vesznek részt.

A miniszterek tanácskoznak.

A vasuti munkások nem sztrajkcolnak.

Politikai hírek a helyzetről.

Budapest, október 1.

(Saját tudósítónktól.) Mint tegnap, ma is nagyjelentőségű megbeszéléseket folytattak a miniszterek anélkül, hogy hivatalos minisztertanács lett volna. Nemesak a gazdasági miniszterek, hanem gróf Apponyi Albert is részt vett a konferenciákon, amelyeknek különös politikai jelentőséget ad az ő jelenléte.

E pillanatban közvetlenül a kiegyezési tárgyalások előtt természetesen fel sem lehet tételizni, hogy a konferenciákon egyből is lehetett szó, mint a kiegyezésről.

Ami a tárgyalások kilátásait illeti, politikai körökben ma perszimistábban ítélik meg a helyzetet, mint az elmúlt napokban. Ez természetesen pillanatnyi impresszió és esetleg már a tárgyalások első órájában megváltozhat. De a képviselők egy része mánakasul kitartott ma a pesszimista felfogás mellett. Magyaránvala és álláspontjuk támogatására hozzá teszik, hogy maga Kossuth

Nagy emberek szerelme.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —

Faguet Emil, a múltán nagy hírű francia akadémikus cikket írt a dicsőségövezte emberek késői szerelmeinek jelekianáról. Erre Mérimée, a múlt századbeli kiváló francia író, a Colomba és Carmen szerzője születésének nemrég megünnepelt százados emlékünnepe szolgálat neki alkalomul. A jeles akadémikus ugyanis felemlíti, hogy az ünnepi beszédek során figyelmét különösen egyszép, Mériméerére vonatkozó mondás ragad a meg, amely így hangzik: „Még volt az a gyönyörűséges gyötrelme, hogy tulkésón szerették”. Ebből a mondasból kiindulva, Faguet azt vizsgálja, vajjon mennyiben lehet az olyan szerelmet, amely egy nagy ember élete utolsó éveit aranyozza be, gyönyörűségnek és mennyiben gyötrelmeknek nevezni?

Rendkívül érdekes fejtegetéseit annak a konstataálásával kezdi, hogy a zseniális, dicsőséges vagy egyszerűen híres embereket kétszer szeretik: első ízben úgy, mint mindenkit szokás, a huszas és harmincas évek között, másodsor, amikor már dicsőségüket vagy hírnevüket megalapították.

A szerelmenek ez a második fajtája majdnem mindig úgy kezdődik, hogy egy fiatal leány vagy fiatal asszony, aki sokat olvasta a nagy íróit, vagy sokat halgatta a nagy szónokot, szívdobogva elhatározza magát, hogy írni fog neki.

Levélében elmondja, hogy csodálja, sejteti vele, hogy szereti és azzal végzi, hogy boldog volna, ha legalább egyszer

Ferenc sem látja rózsásnak a helyzetet és tegnap este a Klubban voltak sötétebb színezetű nyilatkozatai is.

Érdekes, hogy a rossz híreket segítenek terjeszteni a néppártou, míg az alkotmánypárt teljesen rezerváltan viselkedik.

A míg ma délután a két miniszterelnök a politikai differenciák megbeszéléséhez kezd, a szakreferensek is összeülnek, miután a magyar szakférfiak, ma délelőt is tanácskozza, teljesen előkészítették az anyagot. E tárgyalásokat magyar részről Szerényi államtitkár vezeti, aki ma visszaérkezett a fővárosba egy hétig tartott szabadságáról.

A szociáldemokraták október 10-iki demonstrációja a vasuti munkások között is mozgalmat keltett, amely első sorban az eskü megtagadásában nyilatkozott meg. A mozgalom e részének már vége van. A vasuti munkások wa mindenféle leteiték az esküt. A budapesti pályaudvarokon a reggeli órákban folyt le az eskütétel érdekes aktsa. Rendzavarás nem történt sehol, a munkások mindannyian felesküdték.

A tifusz Hajdumegyében.

Nincs halálozás.

A megyei egészségügyi bizottság ülése.

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) Hajdumegye egészségügyi bizottsága tegnap d. e. 9 órai kezdettel ülést tartott a megyeház nagytermében.

A bizottság ez alkalommal a fellépet tifuszjárvánnyal, illetőleg az ez ellen megteendő óvintézkedésekkel óhajtott foglalkozni. Szerencsére Hajdumegye területén oly kevés, enyhe lefolyású tifuzos megbetegedés történt, hogy csak óvatosságból és nem feltétlen szükség-ből rendelték el az óvintézkedések megtételét.

Az ülésről egyébként a következő tudósítást adjuk:

Delelőt 9 órakor nyitotta meg

a bizottság ülését Czegléd Mihály dr. tiszti főügyész. Jelen voltak Losonczy Almos dr., Somossy Béla dr., Nagy Kálmán dr., Técsi József dr. bizottsági tagok és Dalmi Barna jegyző.

Az ülés megnyitása után elmondta a tiszti főügyész, hogy a bizottság ülését azért hívta össze, mert oly hírek terjedtek el, mintha Hajdumegye területén a tifuzs járványszerűleg lépett volna fel. Felkérte a tiszti főorvost, hogy tegye meg jelentését.

Losonczy Almos dr. tiszti főorvos jelentése szerint, Hajdumegye egész területén a tegnapi napig mindössze 10 tifuzos megbetegedés történt. Minda 10 eset enyhe lefolyású, a betegek közül 6 már felgyógyult s jelenleg csak Hajduszovátou van 4 beteg; egy asszony és 3 gyermeke, de ezek is már annyira jobban vannak, hogy teljes felgyógyulásuk 2—3 nap alatt biztosra vehető.

Hajdumegye területén, — kivéve természetesen Debrecen városát, — a legkisebb hely sincs e borzalmas betegség csiráival fertőzve. Az a néhány ember, aki megkapta a tifuzst, megbetegedése előtt vagy Debrecenben, vagy más tifuzs-járványos helyen járt s ott ragadt rá e pusztító betegség.

Minden esetre jellemző, hogy egy hajduszovátou uriasszony és 3 gyermeke azért kapta meg a tifuzst, mert Debrecenből hozott szilvát és tepertőt ettek.

Dacára annak, hogy újabb megbetegedés már hetek óta nem jutott a hatóság tudomására, a tiszti főorvos javasolja, hogy a szükséges óvintézkedések megtételére hívják fel az illetékes hatóságokat.

A bizottság hozzájárult a főorvosi indítványhoz, mire az ülés véget ért.

őreg emberre nézve? Az ilyen szerelem retrospektív és retroaktív.

A fiatal emberben először is őt magát, jelenjét és jövőjét is szeretik; az őreg ember iránt érzett szerelem, ha még oly erős és komoly is, tekintetét állandóan a múlt felé fordítja.

Mindaz, ami ez az ember volt, az, amit a nő szeret, lehet, hogy ő nem tudja, hogy így van, de a férfi, ha intelligens, nem osztózik ebben a tévedésben. Ez pedig nem vídám dolog.

Aztán az ilyen természetellenes sérelmeknél majdnem kikerülhetetlen, hogy a nő lelkében koroaként — habár öntudatlanul is — a megbánás érzése fel ne ébredjen; a férfit viszont nemelykor a lelkifurdalás kell, hogy gyötörje.

Faguet szellemes okoskodásának a konkluziója az, hogy a fiatal nőknek a híres őreg emberek iránti szerelme mindenképpen tévedésen alapszik.

Tévedése a szívnek, amely azt hiszi, hogy a jelent szereti, pedig a multat szereti; tévedése az intelligenciának, amely azt hiszi, hogy ő a szív és a mely szeretni vél, amikor csupán csodal; tévedése az érzéseknek, amelyek azt hiszik — vagy legalább hiszik helyettük — hogy el lehet tenni az ő hozzájárulásuk nélkül és hogy nincs beleszólásuk a szerelem dolgaiba.

Hiába, a szerelem dolgaira nézve is legjobban ráillik az, amit Joseph de Maistre a politikáról mondott: „Az elvek? Igen, az elveket! Az első elv, hogy tekintetbe kell venni a kalendáriumot.”

Városháza és vármegye.

Hitelesítő közgyűlés. A 3 napig tartó városi őszi közgyűlés hatalmas terjedelmű jegyzőkönyvét tegnap délután hitelesítette a hitelesítő közgyűlés. E közgyűlésen, mely három óra hasznat tartott, Kovács József polgármester elnöklése alatt résztvettek a tanács összes tagjai.

A drágaság ellen. Lapunk más helyén közöljük azt a pénzügyminiszteri rendeletet, mely a drágaság elleni akció első mozzanataként a törvényhatóságokhoz érkezett. Kovács Gyula alispán e rendelet folytán utasította a megye területén levő rendezett tanácsú városok polgármestereit, hogy a rendelet szerinti jelentéseket elkészítve hozzá sűrűszen küldjék be.

Akció a drágaság ellen.

Üdvös reformok.

Pénzügyminiszteri leirat.

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) Nagyonfontosságú miniszteri leirat érkezett tegnap ugy Debrecen, mint Hajdúvármegye törvényhatóságához is.

E leiratot a pénzügyminiszter küldte s amint az szövegéből kitűnik, a drágaság elleni akciót indította meg ezzel a kormány.

A leirat szövege a következő:

Az életszükségletek kielégítésére szolgáló cikkek árának az utóbbi évek során folyton növekvő emelkedése, egyes ipari cikkeknek, de különösen az élelmi cikkeknek rohamos drágulása a megélhetési viszonyokat annyira súlyosította, hogy a társadalom széles rétegeiben, főleg pedig a kisebb vagyonnal vagy keresettel bíró osztályoknál az elsőrendű szükségletek rendes kielégítését is megnehezítette.

Azon a hatáson kívül, melyet az európa-szerte tapasztalható áremelkedés mireánk is gyakorol, a drágulás indokai kétségen kívül oly termelési, belforgalmi, helyi, piac és egyéb viszonyokban gyökereznek, amelyeknek megszüntetése vagy legalább enyhítése módunkban áll. Az ezekben rejlt bajok orvoslására annyival nagyobb súlyt kell fektetnünk, mert a kereseti források feltárásában, a munka díjazásában alig leszünk képesek más gazdasági viszonyok fejlettségében előhaladottabb államokkal lépést tartani s így a megélhetési viszonyok lehető olcsóbbá tételében kell gazdasági fejlődésünk feltételeit keresnünk.

A kérdés sikeres megoldása részint helyhatósági intézkedéseket s a helyhatóságok rendszeres, állandó és éber gondoskodását igényli, részint pedig oly intézkedéseket tesz szükségessé, amelyek a helyhatóságok jogkörét meghaladva a kormány s a törvényhozás tevékenységének körébe tartoznak.

A helyhatóságok tevékenységének rendszeres irányítását külön intézkedésnek tartva fenn, ezuttal azokra a teendőkre nézve kívánom tekintetesség közreműködését igénybe venni, amelyek a kormány és törvényhozás részéről teendő intézkedések körét érintik.

A kormány a megélhetési viszonyok könnyítésének kérdését tanulmány tárgyává téve, ezzel megbízott saját közegein kívül mezőgazdasági és iparügyi szakértők bevonásával még ennek az évnek elején külön szűkebbkörű bizottságot alakított avégből, hogy a közéletmezés körére nézve megállapítsa a világgazdasági viszonyoknak visszahatását a mi árainkra, összegyűjtse a jelentékenyebb külföldi piacok áradatait, kutassa azokat az indokokat, amelyek közrehatnak az élelmi cikkek árának emelkedésére.

Közelebbi feladatát képezi a kormánynak, hogy a tanulmányok és adatok alapján adminisztratív uton s amennyiben jogkörét meghaladná, a törvényhozás felhatalmazásának kikérése után megtegye mindazokat az intézkedéseket, amelyek a kivitel és belforgalom irányítása, a helyi és piaci viszonyok-

nak rendezése, a közvetítő kereskedelem szabályozása, a helypénzek és általában a közszolgáltatások mérve és lerovási módja tekintetében, nemkülönben egyéb tekintetekben szükségesek arra nézve, hogy az élelmi cikkek árára csökkentőleg hassanak.

Miután a cél elérésére nemcsak egyes általános és rendszeres intézkedéseket kell tennünk, hanem az okszerűeknek mutatózó intézkedések egész sorozatát ki kell merítenünk, arra hívom fel tekintetességét, hogy a rendezett tanácsú városok polgármestereinek meghallgatás után jelölje meg mindazokat az intézkedéseket, amelyek a törvényhatóság jogkörén túl a kormány vagy a törvényhozás részéről lennének vendők avégből, hogy a közéletmezési viszonyainkban a könnyebb és olcsóbb megélhetés biztosítását s különösen, hogy az elsőrendű szükségletet, főleg pedig a kevésbé vagyonos néposztályok szükségleteit képező élelmi cikkek ára normális keretekbe szorítsassék.

A közönséges hus, a baromfi, a tojás, a liszt, a főzelékek, a zöldségek, a burgonya, zér és szalonna, a tej és vaj s az ugy háztartási, valamint ipari szempontokból kiváló fontossággal bíró tüzelőanyagok árára óhajtanék különös súlyt fektetni. Minthogy azonban nemcsak élelmezési, hanem általában megélhetési viszonyaink könnyítése képezi egyik kulcsát társadalmi és gazdasági fejlődésünknek, az esetben, ha a közéletmezés körén túl a kereseti viszonyok javítása s a lakások — főleg az egészséges munkáslakások — bérének olcsóbbá tételére is különleges intézkedéseket tartana szükségessé, felhívom tekintetességét, hogy javaslatait ezekre is terjessze ki.

Meg vagyok győződve, hogy tekintetességét is át van hatva a kérdés fontosságától és sikeres megoldásának sűrűs szükségességétől, felteszem azért, hogy lelkiismeretes alaposággal készíti elő és teszi meg javaslatait.

Miután a kormány ugy saját hatáskörébe vágó adminisztratív intézkedéseit, valamint a törvényhozásnak teendő előterjesztéseit még a téli ülésszak folyamán óhajtanék megtenni, javaslatának előterjesztését november hó végéig elvárom.

Budapest, 1907. évi szeptember 21-én.

Wekerle Sándor.

Természetes, hogy a leiratban foglaltaknak ugy a polgármesteri, mint az alispáni hivatal is rövid idő alatt eleget tesz.

A német nyelv miatt.

Debreceni önkéntesek vizsgálja.

„A rendelet értelmében“!

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) A napokban ért véget Temesváron a tartalékos tisztvi vizsga, melyen debreceni fiuk a közös hadsereg kötelékében pedig mintegy ötvenen vettek részt.

A vizsga megdöbbentő eredménnyel járt, amennyiben a debreceni résztvevők sorából csupán 19 önkéntes tette le a sikkerrel a tisztvi vizsgát.

Ez mindenestre szokatlanul szomorú eredmény, melynek oka azonban nem a kiképzés hiányában, hanem egy egészen távol fevő körülményben keresendő.

Az önkéntesi vizsgán ugyanis a szinmagyar fiuktól perfect német tudást kívántak. Aki csak kevésbé is akadozott a német nyelvben feltétlenül megbuktatták, így történt aztán, hogy az összesen 50 vizsgázó közül irtózatoss nagy számot, 31-et vetettek vissza.

Tegnap volt alkalmunk egy most vizsgázó önkéntessel beszélgetést

folytatni. A következőkben adja elő a vizsgák szomorú eredményének az okát.

— Irtózatoss szoritották a vizsgákon a német nyelvet. Állítólag bizalmas rendelet folytán irgalmatlanul buktattak mindenkit, kinek német nyelvtudása nem volt teljesen perfect. Nagyon különös a dologban az, hogy ezt csak a temesvári vizsgákkal szemben forszirozták, mert például a nagyváradi vizsgákon a vizsgára vezetett 33 önkéntes közül 31 sikerrel tette le a vizsgát. Már pedig ez nagyon feltűnő körülmény. A vizsgán felszólítottak bennünket, hogy feleljünk németül, de a fiuk legnagyobb része élt azzal a joggal, hogy magyarul feleljenek. Jól is feleltek minden tárgyból, de végül az ügyviteli nyelvtanból kérdeztek, amely német nyelvü tárgy, természetesen ennél nagyon sokan akadoztak, így könyörtelenül megbuktatták őket, ellenben az oláh és sváb ifjak egytől-egyig átmentek.

Színház.

A fátum.

— A második bemutató előadás.

Tegnap este a második bemutató előadás volt a debreceni színházban. A fővárosi Nemzeti Színház mult évi szezonjának legnagyobb sikert aratott drámai újdonsága: Zsirus István *A fátum* c. szindarabja került színpadra első bérleti előadásban, egyébként is szépen megtelt nézőtér előtt. A dráma maga igen figyelemre méltó, ugy irodalmi szempontból, mint színpadi hatás tekintetében elsőrangú alkotás. Zsirus István, — nem hiába, hogy mint tűzérőhadnagy szolgálja a katonaságot, de éles megfigyelő képességgel hozza színpadra a katonai életet. A darab meséje ez: Báró Alpári Ella, nagyon komoly, de nagyon szenvedélyes, akaratos leány, aki szüleinek minden ellenkezése dacára hozzámegy Gozdanovics Bélához, akit hamiskártyázason kapnak s emiatt el kellett utaznia egy évre. A leány szívós makacsságán megtörik az apa akaratja s sorára bízza a leányt, akit titkon szeret gróf Vajkay László huszárfőhadnagy is; ugyanaz, aki Gozdanovicsot hamis játékon ére egykor. Egy év múlva, az Alpáriék szafonjában találkozik Vajkay Gozdanovicsal, s a vendégek jelenlétében megsérti Gozdanovicsot, megverekedik vele, a párbajban halálosan megsebesíti Vajkayt, aki halálos ágyán jóváteszi egy ifjúkori botlását, nevet ad a szeretője leendő gyermekének azzal, hogy azt nőül veszi az utolsó percekben. Aztán atyjától, nejétől, jó barátaitól környezve, egy tolókoesiban meghal, amiközben Alpári Ella, aki végre belátta végzetes botlását s akinek jegyese a párbaj utáni harmadnapon reggel szíven lötte magát, — atyjával kétségbeesett arccal áll a beteg-szoba ajtajába s a vérző boldogság fájdalmas irigykedéssel, de teljesen megtörve szemléli a halottra boruló feleséget.

Az előadás mintaszerű volt s szenzációs sikert hozott Szabó Irmának, aki mint drámai szende előkelő és kiváló művészetével élénk cáfolattal szolgált alakításával a debreceni színházi bizottságnak, amely nem akarta drámai szerepkörökben elismerni ezt az Istentől megáldott kisművésznőt, akinek párját a vidéki színpadokon nem találhatjuk. A második felvonás után tüntetőleg hívta a közönség lámpák elő, bizonyosságul annak, hogy a debreceni publikumot, — ha igaz művészetéről van szó, — megtéveszteni nem lehet.

A többi szerepekben Hahnel Aranka egyik legjobb alakításával járult hozzá a szép sikerhez. Ternyey Lajos főhadnagy odaillik az ország bármelyik színpadára. Ko-

moly művészi törekvéseket árultak el Szakács Andor, Bákés Gyula és Bérezi Ernő. Arkosy Vilmos szintén beigazolta, hogy művészember, ki mindenkor emeli a drámai ensemblék színvonalát is.

A darab s a pompás előadás megismétlését elvárja a közönség az igazgatóságtól.

(Sz.)

* **Az ördög.** Ma a vigszínház állandó műsordarabja, Az ördög kerül színre. Előadó személyzet: Zilahy, Ternyei, Tallián. Hahnel, R. Szabó Irma. A darabban tavaly Zilahynak volt nagy sikere.

* **A nászinduló.** Holnap lesz első előadása Henry Batallie Nászinduló színművének. A darab fő női szerepe Grace de Plessans kettős kiosztásban szerepel, felváltva Szabó Irma és Hahnel Aranka játsszák. Az előadásban résztvesznek: Szakács, Zilahy, Arkosy, Bérezy, Tallián, Szabó Irma, Csáder Irén, Lukács Juliska, Arday Ida, Báthory Mária stb. A darabban előforduló skót táncot lejtik a Perczel nővérek. A darab meséje a következő:

1. felvonás. Grace de Plessans, egy vidéki uri család leánya, megszökik a zongoramesterével Claude Morillot-val Párisba, mert szülei semmi áron nem akarnak beleegyezni ebbe a messziancia-be és ki is átkozzák leányukat, aki egyébként sem akar hazulról semmi segílyt elfogadni. Grace felkeresi Párisban gyermekkori barátját, a gazdag és előkelő Suzanne Lechatelier asszonyt, aki Claude számára férje irodájában egy kis állást szerez.

2. felvonás. Grace és Claude nagy nélkülözések között élnek egy másodrendű kis szállodában, de Grace mégsem követi anyját és nővéreit, akik érte jönnek, hogy őt hazavigyék, Lechatelier, amíg Claude az irodában van meglátogatja Grace-t és ajánlatot tesz neki, hogy legyen a szeretője. Grace visszautasítja és megmagyarázza neki, hogy ő csak egyet szerethet. Lechatelier megindultan távozik és utána kétségbeesve jelenik meg Claude és bevallja szerelmének, hogy az irodában száz frankot sikkasztott, hogy Grace számára, aki ezt nagyon kívánta, zongorát bérelhessen.

3. felvonás. Lechatelier megbocsátott a megtévedt Glaudenak és mert az eset után Grace beteg lett, meghívta őt vidéki kastélyába, ahol már három hét óta tartózkodik. Lechatelier szereti a leányt, minden lépését lesi és figyelmességeivel elárasztja. Grace is érzi, hogy szereti Lechatelier-t, de amikor Lechatelier felesége, akinek gyanúját egy barátja élesztette, kérdőre vonja, megnyugtatta Suzannét, hogy sohasem fogja meghallgatni férjét és ha érezné, hogy szereti, megbüntetné magát ezért az érzelmeért. Lechatelier bevallja Grace-nak szerelmét és a leány önfeláldozóan borul a karjaiba, hogy egyetlen esőket váltson vele. De aztán sietve magára ölti kabátját és a mulató vendégsereg közül észrevétlenül a pályaudvarra szökik, hogy az első vonattal visszatérjen Párisba Claudehoz.

4. felvonás. Claude érzi, hogy Grace megváltozott, értésére is adja neki, de a leány megnyugtatta, hogy sohasem fogja őt megcsalni. És míg Claude a zongorához ül, hogy Grace kérésére eljátsza a nászindulót, Grace a szomszédaszobában agyonlövi magát.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

A férj bosszúja.

Leszurta a feleségét.

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) Balogh Péter Csígekerti lakos nem a legjobb viszonyban élt feleségével, Kecskés Zsuzsánnával. A házi tüzhely körül folytonos perpatvarok keletkeztek, aminek a főoka a férj erőszakos természete volt. A szegény asszony sokat túrt és szenvedett, míg végre a brutális férj véres tette ragadtatta magát, úgy hogy a szerencsétlen kénytelen volt a büntető hatóság oltalmát igénybe venni.

Balogh Péter tegnap a késő éjjeli órákban tért haza lakására, meglehetősen ittas állapotban. Erősen működött benne az alkohol és már az udvaron oly hallatlan ordítást és fenyegetőzést vitt véghez, hogy az asszony nem merte beereszteni a lakásba, melynek ajtaját bezárta.

Balogh Péter erre szörnyen fel-dühödött és felkapva egy nagy konyhakést, azt a felesége oldalába szurta. Az asszony alétan rogyott a földre; súlyos sebéből patakzott a vér. A vér láttára a feldühödött ember valamennyire lecsillapodott és megriadva tettének következményeitől elmenekült hazulról és csak másnap tért haza.

A súlyosan sérült asszonyt a szomszédok ápolták ez alatt, kik feljelentést tettek a csendőrségen Balog Péter ellen, ki tettét beismeri, de nagyfoku ittasságát hozza fel menteségül.

Az ügyet a csendőrség a további eljárás végett áttette az ügyész-séghez.

Hirek.

A „Debrecen” szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi oszrnok ... lépés-folyosóján. Telefon 412 ...

A pórul járt tolvaj.

Mikor a kaput bezárják a tolvaj előtt.

Az éhség kényszerítette a lopásra.

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) Megható története van annak, hogy miként került Dobos Zsuzsánna eselédleány a rendőrség börtönébe. Pár napja, hogy a leány munkanélkül ödögött Debrecenben. Lassanként elfogyott minden pénze és a szerencsétlen éhezett.

Éhezett kitarással mindaddig míg szervezete kibirta, de ez nem tartott sokáig. A kétségbejött nyomor végre is a leányt bűnös utra terelte. Lopott, mert lopnia kellett, mert már nem volt más út előtte. Kétségbeesetten keresett magának munkát, de nem talált.

Tegnap este besurrant a Széchényi-utca 18. számú ház udvarára. Az udvaron nem volt senki. Eppen ez kedvezett szándé-

kának. Hirtelen összepakolt egy csomó, az udvaron lévő háztartási tárgyat és kifelé indult.

Ekkor azonban olyan valami történt, amire nem számított. A házmester szépecskén, nem is sejtve, hogy tolvaj ólálkodik a házbán, bezárta az utcaajtót.

A tolvaj leány előtt el volt zárva a menekülés útja. Kénytelen volt meghuzódni az udvaron, hol azonban reggel észrevették, elfogták és felkísértették a rendőrségi központra. A pórul járt tolvaj kihallgatásakor azt vallotta, hogy a nagy nyomor kényszerítette a lopásra. Az eljárást folytatják ellene.

— **Uj közjegyző helyettes.** A hivatalos lap közli, hogy Elbel Tibor dr. közjegyző helyettes, Galánffy János dr. kir. közjegyző helyettese működését megkezdte.

— **A tanítók esküje.** A debreceni ev. ref. tanítók ma délelőtt teszik le az új törvények értelmében köteleseket. Az eskütétel szép ünnepekre keretében az egyház tanácsstermében fog lefolyni délelőtt 10 órakor. A tanítók Csánky Viktor tanfelügyelő kezébe teszik le az esküt.

— **Az önkéntesek felülvizsgálása.** Mint minden évben, úgy az idén is október hó 1-én vonultak be az egváves önkéntesek ezredeikhez. A debreceni 39. és 61. ezredkehez összesen 53 önkéntes vonult be. A felülvizsgáltnál az összes bevonult önkénteseket alkalmasnak találták a további szolgálatra s mindössze 3 szembajos önkéntes ujjoneot küldtek a csapatkórházba.

— **Védhímlőoltások Debrecenben.** Tudvalevő, hogy a bécsi feketete hímző járvány miatt, mostanában majd mindenki beoltatja magát. A múlt héten Debrecen város tisztikarának minden egyes tagja, tegnap pedig a megyei tisztviselők oltatták be magukat. Itt említjük meg, hogy a csendőrkerületi parancsnoksághoz belügyminiszteri rendelet érkezett, mely szerint az összes csendőröket be kell oltani. A csendőrparancsnokság ezért tegnap átírt Hajdumegye alispánjához, kérve, hogy a szükséges oltóanyagot biztosítsák a csendőrség rendelkezésére. Az alispán e kérelmet teljesítette.

— **A Debreceni Akadémiai Atlétikai Club** vasárnap, szeptember hó 29-én tartotta házi versenyt, mely tekintve az ifjúság körében keltett nagy érdeklődést s a handicap dacára, az átlagos jó eredményt, sikerültnek mondható. Jelen volt a versenyen különben Erőss Lajos rektor, dr. Tóth Károly felügyelő tanár, dr. Jászi Viktor stb. Az egyes eredmények a következők: Sikfutas (60 yard) első Szabó Béla 66 mp., második Székelyhidy Béla. Súlydobás. 1. Szentimrey Dániel 12 50 (handicap), 2. Hoffmann Lajos 12 37 (handicap). Magasugrás. 1. Hoffmann Lajos 167 5 (12 cm. előny), 2. Popovics István. Gerelyvetés. 1. Szabó Béla 30 05 méter, 2. Balajthy Jenő 29 95. Tavolugrás. 1. Székelyhidy Béla, 2. Kalas Ferenc. 1 angol mértőföldes gyaloglás. 1. Csernák Kálmán, 2. Papolezy Olivér. Helyből távolugrás. 1. Szabó Béla 2 72 m., 2. Hoffmann Lajos 2 68 m. — A versenydíjakat Erőss Lajos akadémiai igazgató buzditó beszéd kíséretében nyújtotta át a győzteseknek.

— **Az első takarékpénztár ösztöndíja.** A debreceni első takarékpénztár közmuvelődési ösztöndíj pályázatát Horváth Gyula debreceni

Ne szerezze be senki cipő vagy kalap szükségletét, míg a **Központi Cipő és Kalap Áruház** Dréher-sőresarnok melletti dus raktárát meg nem tekint. **Férfi plüsch kalapok legolcsóbban!**

festőnövendék nyerte el, ki külföldi tanulmányutra indul. A kereskedelmi szakból Steiner József kapott ösztöndíjat.

— **A legjobb és legfinomabb** börtisztítószer a Globin. Hogy ez a szer elsőrendű gyártmány, bizonyítja az a sok kitüntetés, melyben a készítő cég már részesült. Így legutóbb a Szt. Louisi világiállításon a Grand Prix-vel tüntették ki. Dacára elsőrendű előnyeinek a Globin nem drágább más gyártmánynál és ezért nem szabad egy háztartásban sem hiányoznia. Kisérelje meg mindenki és egy próba után állandóan ezt fogja használni. Mindenütt kapható. Vigyázzunk, hogy a dobozon a Globin szó álljon, mert ezt a szót szabadalom védi.

— **Elütötte a talyiga.** Izgalmas jelenet játszódott le tegnap délelőtt a Piac utcán, hol Boross Imre talyigás vigyázatlan hajítás következtében elütötte Demeter Pál utcaseprőt. A szerencsétlenségben szerencse is volt és Demeternek kisebb zúzódásokon kívül egyéb baja nem történt. Mindazonáltal a vigyázatlan kocsis ellen megindították az eljárást.

— **A város ökröi.** Debrecen városának négy darab címeres ökre árverés alá kerül. A hatalmas állatokat 4200 korona kikialtási árban a mostani marhavásár alatt fogják elárverelni.

— **Magyar, francia,** hollandi liqueurök kaphatók Mayer Jenő fűszer- és csemegeüzletében a kistemplom mellett.

— **Verekedés.** Mike Sándor napszámos feljelentést tett a rendőrségen, hogy Szilágyi János fuvaros megtámadta és úgy elverte, hogy súlyosabb sérüléseket szenvedett. A rendőrség megindította az eljárást.

— **Négy koronaért rabolt.** Vakmerő rablást követett el tegnap a vargakertben Rostás Mari ismert, rovott multu cigányasszony. Kikartta ugyanis lopni Nagy Zsuzsa vargakerti lakos zsebéből a pénzárca, melyben négy korona volt. A lopást Nagy Zsuzsa észrevette, de ekkor a cigányasszony rátámadott és erőszakkal el vette tőle a pénzt. A kirabolt asszony feljelentést tett a csendőrségen, mely Szabó őrsvezetőből és Hajós csendőrből álló járőrrel bevezette a nyomozást. A nyomozásnak meg is lett a kívánt eredménye és a rabló asszonyt még az éjjel elfogták a csendőrök.

— **Ékszer lopás.** Ismeretlen tolvaj érzékenyen megkárosította Schiffer József Széchenyi-utca 25. szám alatt lakó magánhivatalnokot. Az ismeretlen tettes, ki a furfangos besurranó tolvajok fajtájából kerülhetett ki, 100 korona értékű óráját és láncát lopta el a hivatalnoknak, ki feljelentést tett a lopásról a rendőrségen, mely megindította az eljárást.

— **Szüreti és szobaturizjátékok,** első minőségű rakéták, békák, görögtűzek, fáklyák, a legolcsóbban Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám. Ismételésüknek előnyös ár.

— **Tegnapi halottak.** Tegnap a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Kovács Erzsébet ev. ref. 8 napos, Lampenfeld Aron izr. 83 éves, özv. Lukács Elekné r. kath. 64 éves.

Felrobbant hordó.

Szerencsétlenség a pályaudvaron.

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni nagy állomás pályaudvarán tegnap délután könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt s

az eset hőse így is súlyos égési sebekekkel került a kórházba.

Az esetről a következőket írja tudósítónk:

Szucsai János munkás a debreceni nagy állomás pályaudvarán azzal volt elfoglalva, hogy a mostani szüret alkalmával ismét használatba kerülő hordókat kitisztogassa.

Szucsai einslaggal desinficiálta a hordókat s már elkészült egy egész sereg hordó fertőtlenítésével, a mikor egy kisebb fajta hordó tisztogatásához fogott.

Alig gyujtotta meg azonban az einslagot, alig tette a hordóba s dugaszolta be a hordó lyukát, amikor egyszerre hatalmas robbanás hallatszott, a hordó dugója nagy erővel kirepült, a kicsapó láng pedig teljesen összeégette Szucsai arcát, leperzselte bajuszát.

A súlyos égési sebekekkel elborított emberhez azonnal kihívták a mentőket, akik beszállították a kórházba.

A rendőrség a vizsgálatot azonnal megindította s kétségtelenül kitünt, hogy Szucsai saját vigyázatlanságának áldozata.

Szucsai ugyanis azt hitte, hogy a felrobbant hordó is boroshordó s arra nem is gondolt, hogy abban pálinkát is tarthattak. Pedig e hordó alján most is volt jókora mennyiségű szesz s ez, amint az égő einslag a hordóba került, hatalmas durranással felrobbant.

Szucsai állapota súlyos, de nem életveszélyes. Pár hét alatt teljesen gyógyulhat a kapott égési sebekekből.

A szász királyi pár regénye.

Harc Monika hercegnőért.

(Saját tudósítónktól.) Drezdából jelentik: A szász király ma megérkezett s elnökölni fog azon a miniszeri tanácson, amely végleg kívánja rendezni a Montignoso-ügyet. A király, aki Pillnitz kastélyában időzött, nagyon levertnek látszik. Környezete előtt kijelentette, hogy ez az utolsó alkalom, amelyet az ügy elintézésére megragad s többé azzal törődni nem fog.

Florenzából jelentik: A hotel, amelyben Torelliné Monica hercegnővel lakik, titkos képek veszik körül. Elszánt emberek, akik kések a legnagyobb vakmerőségre, hogy Monica hercegnőt elrabelják. Bár a florenzi rendőrfőnök biztosította védelméről Torellinét, sőt a hotel elé kirendelt rendőrök számát szaporította. Torelliné még sem bízik és sem ő, sem férje egy percre sem távoznak a szállodából. Valószínű, hogy Torelliné esütörtökön távozik Florenzából.

Rómából jelentik: Az olasz kormányhoz a berlini belügyi hivatal kérdést intézett Monica hercegnő kiadatása iránt. Az olasz kormány közölte, hogy Monica hercegnő kiadatását csak olasz bírói ítélet alapján fogatosíthatná.

Az olasz kormány utját állja annak, hogy a szász titkos rendőrség erőszakkal férközzék a hercegnő közelébe. Torelli meghívást kapott Pierpont Morgántól, hogy utazzék hozzá New-Yorkba. Az amerikai milliomos egyik nyaralóját ajánlja Torellinak egyetlen, nála rendezendő hangverseny elle- nében.

Mi lesz október 10-én?

A debreceni vasuti munkások nem sztrájkolnak.

Feleskették őket.

Nyolcan megtagadták az eskütétel.

— október 2.

(Saját tudósítónktól.) Az október 10-dikére tervezett általános sztrájk ügyének — mint hírelt — a szociálisták megnyerték a vasutasokat is. Így állt a helyzet Debrecenben is. Mint a „Debreczen“ annak idején jelentette a debreceni vasuti munkások ez irányban tartott gyűlésükön kimondották, hogy csatlakoznak az általános sztrájkhoz.

A vasutas sztrájkból azonban Debrecenben még sem lesz semmi. Megírtuk ugyanis, hogy az államvasutak igazgatósága az új vasuti szolgálati rendtartás több paragrafusára való hivatkozással rendelkezést adott ki, melyben megtilt minden sztrájk színezetű mozgalmat.

Egyébként a vasutasok sztrájkmozgalmát megtiltják azon, hogy eskütételre hívják fel a munkásokat. Az új pragmatikának a sztrájkmozgalmakat megtiltó rendelkezései életbelépnek ugyanis abban a pillanatban, mikor az alkalmazott az esküt leteszi.

A debreceni pályaudvaron tegnap tették le az összes vasuti munkások, a pályaudvaron, a raktárakban, a fűtőházban és a gépjavitó műhelyben alkalmazottak az esküt, a főbb tisztviselők felhívására.

Az eskütétel szép eredménnyel végződött, amennyiben csupán 8 munkás tagadta meg az eskütételét. Ezen nyolc munkást leszámítva az összes vasuti munkások letették az esküt Stricker Sándor felügyelő felhívására.

Igy tehát Debrecenben október 10-én nem lesz vasuti sztrájk, mert az esküt tett munkások nem vehetnek részt az általános sztrájkban állásuk kockáztatása nélkül.

A dohánygyárban minden csöndes.

Itt említjük meg, hogy a dohánygyár munkásai fölött is minden nagyobb emóció nélkül fog elvonulni a kritikus nap.

A női munkások semmiesetre sem, legfeljebb a férfi munkások közül fognak igen csekély számmal résztvenni az általános sztrájkban.

Éjszakai hírek.

— Express tudósítás. —

*) **A vérszomjas asszony.** Budapesti tudósítónk jelenti: Györfly János omnibuszkocsis három esztendeig volt közös háztartásban Takács Antalnéval. A három év utolsó napján Györfly szakított kedvesével. Elhagyta a nőt, aki nem tudott beletörődni abba, hogy férfi nélkül maradjon. Nemrégiben sósavval próbált szerencsét, de a maró folyadékkal telt üveget még idejekorán kiló-

ditotta a kezéből Győrffy János. Takács Antalné tehát revolverhez fordult és az éjjel az Erzsébet királyné-ut 41. számú házba ment, ahol az ablakon át három lövést tett volt kedvesére. A lövések közül csak egy talált, az is gyöngén horzsolta csupán a kocsis vállát. A bosszúálló nőt a rendőrségre kísérték, ahol kijelentette, hogy mihelyt kiszabadul, megint megismétlődik a tegnapi éjjeli tragédia.

Megőrült vendéglős. Förster Ferenc vendéglős tegnap a feleségével az Andrássy-úton sétált. Egyszerre futasnak eredt, berontott a Kugler-féle cukrászdába, ahol óriási botrányt esapott. Mindekit leakart ütni. Nagy nehezen lefogták, bevitték a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy veszedelmes elmebeteg. Beszállították a Lipótmezei tébolydába.

Távirat és telefon.

A kiegyezés ügye.

Budapest, október 1. A mai kiegyezési tárgyalások este 8 óráig tartottak s elértekezleti jellegűk volt. A magyar kormány részéről Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelési, Apponyi Albert gróf kultuszminiszterek s a gazdasági államtitkárok vettek részt a mai tárgyalásokon.

A szász király újra nősül.

Drezda, október 1. Frigyes Agost szász király, Luiza hercegnő, jelenleg Torellinó elvált férje újra nősül. A szász király második neje egy porosz királyi hercegnő lesz.

A házszabályrevízió.

Budapest, október 1. A mai lapok azon hírért, mintha az e hó 10-én megnyitó képviselőház a házszabályrevíziót tárgyalás alá venné, Justh Gyula házelnök határozottan megcáfolja.

A bádeni nagyherceg halála.

London, október 1. Edvárd király megbizta a connaughti herceget, hogy képviselje őt Frigyes bádeni nagyherceg temetése alkalmával. A conaughti herceg, aki Bécsből ma érkezett volna ide, a megbízás alapján megváltoztatta utazási tervét.

Népitélet.

Déva, október 1. A szomszédos Nagypestes községben az utóbbi napokban állandóak voltak a tüzesetek. A nép gondolta, hogy gyujtogatás okozza a tüzeket s ezért lesbe állott. Ma tetten érték Retigan Petru parasztagdát, amint egy szalmakazlat gyufával felgyujtott. A fel-dühödt nép Retigant agyonverte.

Elhamvadt község.

Kassa, okt 1. A szomszédos Kisdobos község tegnap este kigyuladt s az egész éj folyamán tartott tűz után teljesen elhamvadt.

A mentpellieri pusztulás.

Montpellier, október 1. Az elpusztított vidékek megszemlélése után Fallières elnök pénzadományokat osztatott szét, azután pedig Montpellierbe tért vissza, ahonnan Loupillonba szándékozik menni. Délben az elnök tiszteletére diszebéd volt a serviani város-házán. Felköszöntőjében az elnök kijelentette, hogy a köztársaság kormánya nemcsak mondja a részvét szavait, de mélyen érzi azokat. A környék képviselőinek egységes közben-járására appellált, meleg szavakban emlé-

kezett meg a katasztrófa áldozatairól és végül a bator életmentők egészségére üritette poharát.

Osztirák vasutasok.

Bécs, október 1. Az osztirák vasutak alkalmazottai, — mintegy 70,000 ember, — ma megkezdték a passzív rezisztálást. A vonatok óriási késésekkel közlekednek, a forgalmat nem lehet lebonyolítani.

Öngyilkos kereskedő.

Szabadka, október 1. Baron Frigyes kereskedő ma agyonlőtte magát. Tettének oka az, hogy a bíróság elvált neje részére tartásdíjfizetésre kötelezte s így nem nősülhetne meg másodszor.

Vasuti katasztrófa.

London, október 1. Glasgov közelében egy express- és egy gyorsvonat összeütköztek. 50 ember súlyosan megsebesült, halott még nincs. A vasuti pálya erősebb megrongálódott.

Törvénytörés.

§ A bazini mandátum. Budapesti tudósítónk jelenti: A bazini választás dolgában elrendelt vizsgálatot, a győztes Ivánka Milán nemzetiségi képviselő pártjának izgatási tekintetében, Buza Barna országgyűlési képviselő vezeti. A kiküldött vizsgálóbiztos sorra járja a kerület községeit, mindenütt kihallgatva a két fél tanuit. Már eddig is sok tanu tett vallomást s a kihallgatottak pártállásuk szerint beszélnék. A nemzetiségi választók, akik valamennyien tótok, váltig hangoztatják, hogy izgatás nem folyt a kerületben és pedig annál kevésbbé, mert közéjük érkezett Blahó és Szkiecsák nemzetiségi képviselők, miután a hatóságok parancsára távoznunk voltak kénytelenek, szóhoz se igen juthattak. Terhelő vallomást Ivánka Milán képviselő ellen leginkább csak a papok és jegyzők tettek, akik mind a néppárt táborába tartoznak. Érdekes volt Modor város rendőrkapitányának a vallomása. Szerinte nagyobb izgatást a néppártiak végeztek, akiknek 1905. évbéli jelöltjük is, Dömötör Mihály ezzel kezdte volt programbeszédét a tót választók előtt: „A magyarok el akarják rabolni a ti tót nyelveteket!” A vizsgálatot dr. Buza Barna képviselő tegnap néhány napra félbeszakította, de valószínűleg még a héten ismét folytatja, hogy hamarosan be is fejezze.

Közgazdaság.

Személyszállító vonatok megállításiának megszüntetése, Esztergom csavargózós megállóhelye. Az Esztergom város és Esztergom csavargózós megállóhely

közötti csavargózós meneteknek f. évi október hó 1-ével való megszüntetése folytán a budapest—marcheggi vonalon közlekedő és Esztergom csavargózós megállóhelyen menetrendszerű tartózkodással bíró személyszállító vonatok, közül, fenti naptól kezdve további intézkedésig csak a Budapest ny. p. udvarról d. e. 9 óra 20 percekor és d. u. két óra 30 percekor induló, valamint a Budapest nyugoti pályaudvarra délelőtt tíz óra ötven percekor és délután pedig öt óra 55 percekor érkező személyvonat fog a nevezett megállóhelyen megállítani. Erre való tekintettel az Esztergom városra szóló közvetlen menetjegyek kiadása megszüntetetik Esztergomcsavargózós megállóhelyre szóló menetjegyeket azonban az állomások fent nevezett vonatokhoz továbbra is kiadnak. Az Esztergom csavargózós megállóhelyen felszálló utasok részére a menetjegyeket az illető vonat kalauza fogja kiszolgáltatni. — Budapest, 1907. szeptember hó 27-én. Marx, elnökhelyettes.

Ingatlanok forgalma.

Nagy Sándor és neje Balogh Mária veszik a debreceni 3803. sz. tjkvben foglalt 503 négyszögöl ujkertit szőlőt Szabó Lajostól 940 koronáért.

Id. Hevesi Mihály és neje Katona Julia veszik a debreceni 1595. sz. tjkvben foglalt Darabos-utca 47. sz. házat Debreceni Károlytól 8300 koronáért.

Tóby József és neje Rickl Margit veszik a debreceni 8477. sz. tjkvben foglalt Szechenyi-utcai 45. sz. ház öthatodrészt Tóby István és társaitól 35,000 koronáért.

Madar Lidia veszi a debreceni 9330. sz. tjkvben foglalt 140 négyszögöl ujosztású földet Pál János és neje Tuonyogi Juliántól 1200 koronáért.

Mihály modern levélpapírján írja. Főtér 30.

Nem talál sehhol

oly választékot őszi és téli

KEZTYÜKBEN

s érvköttők, hasköttők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN,
Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli idényre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arefátyol, divatóvek, gyöngy és bőr díszítések.

Menyasszonyi selymek,

koszorúk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban

Szőrme utánczat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig. o o o o

Boák és muffok

órlási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

Jutta, spárga, hollandi, kiddermünster, tapasztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s creppek, o o o o viaszkos vászon o o o o

a legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, siffon és batiszt női ingek, nadrágok, hálókötösök és alsószoknyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, selyem lüster és cloth alsószoknyák, kásmír és selyem paplanok, matracok o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzebkendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben. o o Férfi ruha-szövetek. o o

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló belés árak. Harisnyák, keztük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.
Alapított 1842. évben.

Ha köszvényben vagy csuzban szenved, ha rheumaticus bántalmak gyötrik, használja az orvosilag kipróbált s kiváló jónak elismert

Tölgyfa-balzsamot,

mely a legrövidebb idő alatt megszünteti s gyógyítja a legfájdalmasabb köszvényes vagy csuzos betegségeket, hát- és derékfájást, a kezek és lábak csuzos szaggatását.

A tölgyfa-balzsam a balzsamok királya,

mert hatása gyors s biztos. Mint lob- s daganatoszlító szer is páratlan!
Csak külsőleg használandó, egyszerű bekenés által.

Egy próba meggyőz arról, hogy a tölgyfa-balzsam legjobb szer a csúz, köszvény, rheuma, ülőidegzésbe (ischias) ellen feltalált összes szerek között.

I üveg tölgyfa-balzsam ára: I korona 50 fillér.

Kapható:

22

Mihalovits Jenő gyógyszerárában Debreczenben.

Használjunk kizárólag

Bocskay - Grémet,

mely felülmúlja az összes ilyen gyártmányokat.

Kapható:

minden jobb fűszer- és di-

vatáru kereskedésben.

Értesítés.

Telefon 288.

Telefon 288.

Tiszteletteljesen van szerencsénk a n. é. vevőközönség becses tudomására juttatni, hogy Kossuth- és Batthányi-u. sarkán, a városi színházzal szemben a mai kornak megfelelőleg egy ujonnan és friss árukkal felszerelt

fűszer és csemege üzletet

nyitottunk és azt személyes felügyeletünk alatt vezetni óhajtjuk. Miért is igen kérjük, hogy nagybecsű bevásárlásaikkal minket felkeresni méltóztassék. — Igyekezetünkkel oda fogunk törekedni, hogy az igen tisztelt vevőközönséget mindig friss árukkal a legszolidabb árak mellett kiszolgálhassuk és azt állandó vevőinknek meg is tarthassuk. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve magunkat kegyes jó indulatába ajánlva vagyunk

kiváló tisztelettel

Szepessy Dezső és Társa

fűszer- és csemege kereskedése

Debreczen, Kossuth. és Batthányi-u. sarok.

Globin

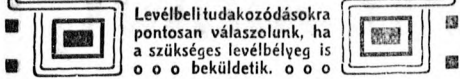
a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer

Egyedüli-gyáros-Fritz Schulz jun. részv.-társ. Lipcse és Eger.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Fiatall fiu felvétetik azonnal, Márkus borkereskedésében, Piac-utca 55.

Eladó 8 hektoliter érmelléki bor Péterfia-utca 18.

Tanuló fizetéssel felvétetik Krausz Gyula kézimunka és rövidáru üzletében Kossuth-utca 15. sz.

Csemege szőlőt ajánlok kereskedők- és magánfogyasztók részére a legolcsóbb napi ár mellett. Darvas Miksa szőlő kivitele Debreczen. Telefon 294. 725

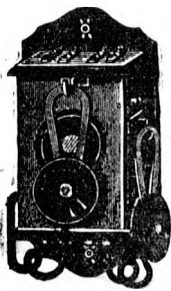
Eladó 15 kas méh Szilágyi Józsefnél Alsó-Józsán. 830

Egy áruasztal (puld) fiókokkal és óeska ablakok eladók Piac-u. 46. Békés Lajosnál.

Teljes ellátás kapható intelligens keresztény családnál Cim a kiadóhivatalban.

Idősebb urinó tisztességes családnál teljes ellátást keres. Ajánlatok a fizetési feltételek megjelölésével „Ellátás” alatt a kiadóba kéretnek.

Lucerna, friss vágású, ölenként 6 fillérrel kapható Biró Pálnak miképeési uti kertgazdaságában.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanyesengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legújutányosabban és legnagyobb szakértelemmel csak **FÖLDES és VAJNER** elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nyelvező és galvanizáló-telep. Telefon szám 210. 470

Villamos világítási

és erőátviteli berendezések, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel Földvári L. debreceni első hatóságilag engedélyezett, villamosság és elektrotechnikai vállalat által készülnek. Tervezések és költségvetések díjtalanul. Telefon 168.

Melyik uriember volna hajlandó, szép, fiatal asszonyt pár forinttal kisegíteni. Leveleket „Elza” cím alatt a kiadóba kérek.

Középkori mindenek szakácsnét jó fizetéssel három személyhez felfogadok Csapó-utca 53.

Erdélyi nemesfajú almát és körtét 5 kg. posta kosaranként 4 K-ért küld utánvétellel és bérmentve Pao etto L. Beszterezre.

30 hektoliter sesta-kerti negyedikén szürendő must eladó Péterfia 18.

Neumann M. férfi ruhaüzletében Piac-u. 51. egy tanuló azonnali fizetéssel felvétetik.

Hölgyek részére fontos!

Ki testi épségét fentartani akarja vagy gyomor és más ilyenmü betegségben szenved, úgy kizárólag csak az eredeti francia „Delia” mellfűzőt vegye. Valódi halesont, elegáns kivitelben 6 K-tól feljebb. Kapható csak az Ernyő-gyárban Piac-utca 43.

Választás végett házhoz is küldünk, minden vétel kényszer nélkül. Előre haladt idény miatt ernyőket 20 százalékkal leszállítva adunk.

Javítások és áthuzások olcsón és pontosan eszközöltessenek.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatáruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velezek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Óriási raktár!

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár.

Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legújabb berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül czukrárszati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek.

A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók. 617

„Bankegyesület Részvénytársaság”

Debreczen, Piac-utca 72. sz.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival. Leszámitol váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb. Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Átvész tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére is.

Az igazgatóság.